

Aleg. 94

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem zmiany § 47. krajowej ustawy wodnej.

Wysoki Sejmie!

W wykonaniu uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 7. listopada 1904 powziętych na wniosek Komisji wodnej opracował Wydział krajowy projekt zmiany §. 47. kraj. ustawy wodnej i przesłał ten projekt, odezwą z d. 30. grudnia 1904, l. 111.325 c. k. Prezydium Namiestnictwa z prośbą o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa decyzji, czy byłoby skłonny wniesić do Wys. Sejmu projekt tej zmiany wraz z nowelą do ustawy wodnej zapowiedzianą w reskrypcie z 3. lutego 1896, l. 23.710/95, ewentualnie czy zgadza się na wniesienie proponowanej zmiany §. 47. przez Wydział krajowy.

Zaprojektowaną nowelę wraz z motywami przedłożył Wydział krajowy Wys. Sejmowi sprawozdaniem z d. 18. sierpnia 1905, l. 77.202.

Al. 1. W sprawie tej nadeszła decyzja c. k. Ministerstwa rolnictwa dopiero w roku bieżącym w załączonym /./ reskrypcie z d. 13. sierpnia 1908 l. 12.703 udzielonym odezwą c. k. Prezydium Namiestnictwa z d. 28. sierpnia 1908 l. 13.676/pr.

Jak z tego reskryptu okazuje się, zaakceptowało c. k. Ministerstwo rolnictwa proponowane przez Wydział krajowy najważniejsze postanowienie co do oznaczenia linii brzegów (łożyska wody) według normalnego, tj. najdłuższej w roku trwającego stanu wody, analogicznie do §. 6. ustawy wodnej badeńskiej z 26. czerwca 1899.

Natomiast nie zgodziło się c. k. Ministerstwo rolnictwa na proponowane przez Wydział krajowy dwa ważne postanowienia wzorowane na ustawie pruskiej z 20. sierpnia 1883 i tam wypróbowane a mianowicie:

1) na oznaczenie terminu, w jakim grunta uzyskane przez regulację mają być odstąpione właścicielom nadbrzeżnym (Wydział krajowy proponował chwilę podwyższenia tego gruntu przez namulenie do wysokości budowli regulacyjnych);

2) na oznaczenie maksymalnej wysokości wynagrodzenia za grunta uzyskane przez regulację, które to wynagrodzenie nie powinno przenosić kosztów

wyłożonych na uzyskanie gruntu przez przedsiębiorstwo regulacyjne (względnie 400 K za hektar).

Nadto zażądało c. k. Ministerstwo rolnictwa zamieszczenia niekorzystnego dla właścicieli gruntów nadbrzeżnych postanowienia, które poniekąd koliduje z mającą się obecnie w drodze ustawy oznaczyć granicą wody, tudzież z §. 411. kodeksu cywilnego. To niekorzystne postanowienie identyczne z wydanem w pewnym specjalnym wypadku orzeczeniem c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 3. stycznia 1880 l. 11.968, które może mieć pewne uzasadnienie przy rzekach alpejskich, ale nie przy galicyjskich, zalicza do łożyzka wody także te grunta znajdujące się powyżej linii brzegów, a podlegające w regularnych peryodach inundacji przy wyższych stanach wody, które są nieużytkami, albo terenami z nieuprawianymi roślinami łądowymi, to znaczy naturalne odsypiska (szutrowiska) nie zakulturowane lub porośnięte dziką roślinnością, o ile przez właścicieli nie zostaną udowodnione do tych gruntów roszczenia prywatno-prawne.

Mimo że proponowana przez c. k. Ministerstwo rolnictwa zmiana §. 47. kr. ustawy wodnej nie odpowiada w zupełności ani intencji Wys. Sejmu wyrażonej w rezolucjach z d. 7. listopada 1904, ani też projektowanej przez Wydział krajowy noweli, Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi projekt ustawy w brzmieniu zaleconem przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z innymi interesowanymi Ministerstwami; projekt ten bowiem w porównaniu z obowiązującym §. 47. ustawy przedstawia znaczny postęp i przyczyni się do usunięcia licznych uzasadnionych zażaleń ludności rolniczej.

W myśl punktu 2) rezolucyj Wysokiego Sejmu z 7. listopada 1904 wydało **Al. 2.** Prezydium Namiestnictwa załączony % okólnik z 28. sierpnia 1908 l. 13.676/pr. do c. k. Starostw, kierownictw regulacji rzek i ich ekspozytur w sprawie przeprowadzenia postępowania wodno-prawnego i wydawania orzeczeń dla budowli wodnych wykonywanych przez państwo. Zarządzenie to, równie jak wyjednanie tak długo odwlekanej decyzji władz centralnych w sprawie zmiany §. 47. kraj. ustawy wodnej zawdzięczamy obecnemu JE. p. Namiestnikowi, który do uchwały Sejmu z 7. listopada 1904 jako sprawozdawca komisji w głównej mierze się przyczynił.

Powołując się co do bliższych szczegółów dotyczących tej sprawy na sprawozdanie komisji wodnej z d. 2. listopada 1904 l. S. 1.917/04 i na przedłożenie Wydziału krajowego z d. 18. sierpnia 1905 l. 77.202, Wydział krajowy wnosi:

Al. 3. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony % projekt ustawy uzupełniającej postanowienia §. 47. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 dz. u. kraj. Nr. 38.

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Od pis

reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa w Wiedniu z dnia
13. sierpnia 1908 l. 12.703/1427 do c. k. Namiestnictwa
we Lwowie.

Mit dem Berichte vom 20. April 1905 Z. 54.728, hat die k. k. Statthalterei den Entwurf eines Gesetzes, betreffend die Abänderung des §. 47 W. R. G., mit dem Ersuchen um Bekanntgabe der h. o. Stellungnahme zu diesem Entwurfe vorgelegt.

In Erledigung dieses Berichtes wird der k. k. Statthalterei nach mit den beteiligten Zentralstellen gepflogenen Einvernehmen Nachstehendes eröffnet:

Zunächst zu §. 47: Die im 1. Absatze des Entwurfes niedergelegte Bestimmung entspricht dem bisherigen Wortlaute des §. 47, mit dem Unterschiede, dass an Stelle der Worte „im Regulierungsbereiche“ die Worte „in Wasserbetten“ gewonnene Grund und Boden gesetzt werden soll.

Der Beibehaltung der im ersten Absatze des §. 47 des geltenden galiz. Wasserrechtsgesetzes enthaltenen Fassung: „(durch Regulierungsbauten) im Regulierungsbereiche (gewonnene Grund und Boden)“ gegenüber der neuen Fassung „in Wasserbetten“ wäre eigentlich der Vorzug zu geben.

Zunächst ist auch bei der Fassung des geltenden Gesetzes das Hauptgewicht in dem Worte „gewonnener Grund und Boden“ gelegen und damit schon ausgedrückt, dass es sich um einen Grund und Boden handeln muss, der als solcher vor der Regulierung noch nicht vorhanden war und darum jedenfalls auch nicht schon vorher in jemandes Eigentum gestanden ist, somit namentlich auch um einen Grund und Boden, der nicht etwa durch die Regulierung nur mehr oder weniger von zeitweiligen Überschwemmungen befreit worden ist (§. 408 a. b. G. B.).

Daneben hat aber die Begrenzung der Bestimmung auf den „Regulierungsbereich“ den nicht zu unterschätzenden Zweck verfolgt, die Wirksamkeit der Bestimmung des 1. Absatzes des §. 47 sachgemäss an gewisse räumliche Grenzen zu binden, um weitentfernte Alluvionen, die möglicherweise noch als Folge der Regulierungsbauten in Anspruch genommen würden, nicht einzubeziehen. Gewiss ist in dieser Hinsicht auch mit den Worten „im Regulierungsbereiche“ kein ganz bestimmtes Kriterium gegeben, so dass über den Umfang dieses Bereiches öfters Streit entstehen wird. Ebenso sicher aber ist, dass bei der ausschliesslichen Aufnahme des neuen Ausdrucks „in Wasserbetten“ auch die durch den früheren

Ausdruck wenigstens als nötig bezeichnete räumliche Begrenzung im Gesetze gänzlich entfallen würde, ohne gleichwohl in der Praxis entbehrlich zu werden.

Jedenfalls müssten die Worte „in Wasserbetten“ nicht an Stelle, sondern nur allenfalls neben den beizubehaltenden Worten „im Regulierungsbereiche“ in die Novelle aufgenommen werden.

Auch die vorliegende Fassung der Absätze 2 und 3 erscheint in mehrfacher Hinsicht nicht einwandfrei.

Die Aufnahme einer Bestimmung über die Abgrenzung des Wasserbettes, abgeleitet aus der Definition dieses letzteren im Landesgesetze darf keinesfalls die Möglichkeit bieten, erst hieraus Besitzansprüche abzuleiten und zum Nachteile der bereits zu Recht bestehenden Eigentumsverhältnisse geltend zu machen.

Letzteres wäre aber der Fall, wenn die vorgeliegenden Fassungen des Absatzes 2 Gesetz würden. Aus dem Antrage des Landesschusses würde schon auf Grund der zu normierenden Definition des Wasserbettes eine bedeutende Schädigung öffentlicher Interessen resultieren, weil grosse sterile Grundflächen, welche bisher als Wasserbett angesehen und als solche im Grundbuche ausgezeichnet sind, den Anreinern zufallen müssten. Der von der k. k. Statthalterei beantragte Wortlaut des in Rede stehenden 2 Absatzes, wonach als Grenze zwischen Wasserbetten und den benachbarten Grundstücken die Uferlinie beim mittleren Hochwasser gelten soll, brächte dagegen vielfache Eingriffe im Fremde Rechte, ungeachtet der von der k. k. Statthalterei selbst gewünschten Ausscheidung der zur Zeit der Abgrenzung in Kultur stehenden und von Privaten benützten Grundstücke. Es kann ja doch der Fall vorkommen, dass auch sterile, unvollständig verlandete Grundflächen innerhalb des in beantragter Weise abgegrenzten Wasserbettes sich im Privatbesitze befinden, und dass die Benützung solcher Grundflächen seitens der Eigentümer bisher unterlassen wurde.

Sowohl der Landesauschuss als auch die k. k. Statthalterei nehmen die Feststellung der Abgrenzung des Wasserbettes auf Grund in Betracht gezogenen Wasserstandes ohne Rücksicht auf bestehende Rechte als Regel an und schreiben im dritten Absätze vor, dass diese Grenze kommissionell durch die politische Behörde in der Natur fettzustellen sei.

Da eine solche Bestimmung einen zu weitgehenden Einfluss auf bestehende rechtliche Verhältnisse äussern müsste, kann diesem Antrage nicht zugestimmt werden und wird vielmehr folgender Vorgang empfohlen:

Im Anschlusse an den ersten Absatz des §. 48, in welchem bereits von Regulierungsarbeiten die Rede ist, wäre im zweiten Absätze die Erhebung der Grenzen des Wasserbettes vor Inangriffnahme der Regulierungsarbeiten und zwar anlässlich des nach den Bestimmungen des VI. Abschnittes durchzuführenden Verfahrens vorzuschreiben.

Auch müsste den Beteiligten, die in der Lage sind, ihre von der amtlichen Feststellung der Grenze abweichenden Ansprüche auf eine Privatsrechtstitel zu stützen, die Geltendmachung dieser Ansprüche im ordentlichen Rechtswege vorbehalten bleiben.

In der Regel hätte daher die wasserrechtliche Verhandlung, insoweit die Bestimmung der Grenzen des Wasserbettes in Betracht kommt, sich auf die Erhebung der bestehenden Verhältnisse zu beschränken, während die konstitutive Feststellung der Grenzen, deren nähere Erläuterung im dritten Absätze enthalten ist, den zweifelhaften, beziehungsweise strittigen Fällen überlassen bliebe.

Dass überdies bei der Vornahme der Abgrenzung des Wasserbettes der Inhalt des Projektes von keinen rechtlichen Belange sein kann, bedarf keiner weiteren Erörterung, zumal das Projekt nicht als rechtverbindlicher Beweis über die Lage der Grenzlinie bei der vor Inangriffnahme der Regulierungsarbeiten zu pflegenden Amtshandlung angesehen werden kann. Demgemäss muss die Berufung auf das Detailprojekt wohl unterbleiben.

Der dritte Absatz des §. 47 hätte — wie schon erwähnt — Ausnahmefälle zu

umfassen, bei welchen, im Ermangelung sonstiger stichhaltiger rechtlicher Momente, die Festsetzung der Grenze des Wasserbettes auf Grund der auf dem massgebenden Wasserstande abgeleiteten Daten über die Lage der Uferlinie zu erfolgen hat.

Es handelt sich somit nunmehr um die Beantwortung der Frage, welcher Wasserstand bei der Handhabung einer gesetzlichen Bestimmung vorgeschrieben werden soll, und wie derselbe prägnant und unzweifelhaft zu charakterisieren wäre, um allen vorkommenden Fällen und Verhältnissen in zutreffender und gerechter Weise zu genügen.

Da mit dem Wasserstande auch die Menge des Wassers, d. i. dessen eventuell nutzbar zu machende Kraft, wächst oder fällt, erscheint es begründet und üblich, bei der Beurteilung der mit der Wassermenge und mit dem Wasserstande zusammenhängenden Besitz- und Eigentumsrechte, sich in der Regel auf den gewöhnlichen, jährlich am längsten andauernden Wasserstand zu stützen.

Es erscheint nun naheliegend, auch für die Beurteilung der Grenzlage eines Wasserbettes jene Uferlinie in Betracht zu ziehen, welche beim gewöhnlichen Wasserstande als Verschneidung der Wasserfläche mit der Böschung des Gewässers vorhanden ist.

Es wird demnach der Ansicht des Landesausschusses beigegeben, dass bei der Abgrenzung des Wasserbettes — allerdings immer von der Annahme ausgehend, dass es sich nur um zweifelhafte Fälle handelt — die bei normalen d. i. beim jährlich am längsten andauernden Wasserstande vorhandene Uferlinie als massgebend anzunehmen sei. Die vom Landesausschusse gewünschte Bezeichnung „mittlerer normaler Wasserstand“ erscheint dagegen überflüssig, weil hiedurch — abgesehen davon, dass es nur eine Höhe des normalen Wasserstandes im betreffenden Jahre geben kann — nur Anlass zu Zweifeln über die Ermittlung dieser Höhenlage gegeben werden könnte. Die Präzisierung dieser Höhenlage wird dagegen nur an Gewicht gewinnen, wenn die Erläuterung: „beim jährlich am längsten andauernden Wasserstande“ ohne Anwendung der im Entwurfe des Landesausschusses ersichtlichen Klamer angeführt wird.

Um weiters jenen nachteiligen Konsequenzen vorzubeugen, welche sich aus der Anwendung des als massgebend festgesetzten normalen Wasserstandes hinsichtlich der Beurteilung der ausserhalb des Normalwasser — Rinnsales befindlichen Terrainflächen in besonderen Fällen ergeben könne, d. h. um auch den oftmaligen Bedürfnissen wegen entsprechender Dimensionierung des zu Regulierungszwecken benötigten Bettes Rechnung zu tragen, wäre in das Gesetz auch die Bestimmung aufzunehmen, dass bei der Feststellung der Grenzen des Wasserbettes vor der Regulierung in zweifelhaften Fällen auch die im Bereiche regelmässig auftretender höherer Wasserstände gelegenen unproduktiven Grundflächen und Terrains mit nicht kultivierten Landgewächsen insoweit privatrechtliche Ansprüche auf dieselben nicht nachgewiesen werden, als Bestandteile des natürlichen Wasserbettes behandelt werden sollen. Die besondere Anführung der in Kultur befindlichen Grundstücke wird hiebei unterlassen, weil wohl anzunehmen ist, dass in solchen Fällen begründete Privatrechte geltend gemacht werden. Aus demselben Grunde kann füglich die übrigens schwer definierbare Bezeichnung jener maximalen Höhenlage des Wasserstandes unterbleiben, über welches Niveau hinaus der Anspruch auf Einbeziehung des betreffenden Terrains in das natürliche Wasserbett nicht geltend zu machen wäre. Diese obere Grenze wird sich nämlich durch die Berücksichtigung bestehender Rechte ohnehin ergeben.

Zu §. 47 a. Es wird sich nicht empfehlen, den Zeitpunkt der Überlassung des gewonnenen Grundes von dem Fortschritte seiner Verlandung abhängig zu machen.

Eine solche Bestimmung setzt überhaupt nur spezielle Fälle voraus, in welchen dem geschlebeführenden Flusse die Möglichkeit geboten wird, seine Sinkstoffe in die betreffenden Terrains zu fördern und dieselben hiedurch aufzulanden. Aber auch in diesen besonderen Fällen würde die Normierung einer bestimmten Höhe der Verlandung zu Zweifeln in der Handhabung dieser gesetzli-

chen Bestimmung Anlass geben, weil gleichmässig hohe Verlandungen in der Regel nicht erzielbar sind und selbst geringe Abweichungen vom vorgeschriebenen Auflandungsniveau zu gerechtfertigten Anfechtungen der einschlägigen Entscheidungen führen würden.

Noch wichtiger erscheint aber der Umstand, dass in vielen Fällen, Grund und Boden durch Regulierung gewonnen wird, obwohl eine Auflandung durch die Sedimente des Gewässers nicht in Betracht kommt. Derartige Gewinne an Terrain sind beispielsweise bei direkten Anschüttungen bei hochwasserfreien Eindeichungen der Bachläufe, vornehmlich aber bei Korrekturen der Wildbachläufe, zu verzeichnen.

An Stelle dieser Bestimmung wäre dagegen im Interesse der Regulierungsunternehmungen eine Vorsorge für ein anderes Bedürfnis zu treffen. Die strikte Handhabung der bisherigen Vorschriften des §. 47 führt häufig zur Veräusserung von gewonnenen Verlandungsgründen, die zwar zur Erzielung über besseren Verlandung oder zur Befestigung der Ufer nicht mehr benötigt werden, deren Besitz aber für das Regulierungsunternehmen von besonderem finanziellen oder sonstigen Vorteil gewesen wäre. Die Vernachlässigung derartiger Interessen des Regulierungsunternehmens dürfte seinerzeit beim Zustandekommen des Wasserrechtsgesetzes kaum beabsichtigt worden sein, dennoch bieten sich dormalen Schwierigkeiten, wenn im Interesse der Erhaltung des Unternehmens oder zum Betriebe desselben überhaupt, gewonnene Verlandungsgründe anderweitig, als dies der §. 47 vorsieht, benötigt werden.

Um nur einige Beispiele hiefür anzuführen, sei darauf hingewiesen, dass Verlandungsgründe zur Anlage von Materialplätzen, Landungsplätzen, Kommunikationem im Interesse des Unternehmens, Wohnstätten für Aufseher etc. Verwendung finden können, und dass die Regulierungsunternehmen eventuell in die Lage versetzt werden können, die auf Grund der genau umschriebenen Bestimmung des §. 47 an die Anrainer veräusserten Grundstücke zu solchen Zwecken wieder käuflich zu erwerben.

Es empfiehlt sich daher, die vorliegende Gelegenheit zu benützen und im Gesetze die Veräusserung des gewonnenen Grundes nur bedingungsweise, d. i. in der Voraussetzung zuzugestehen, dass derselbe nicht für die Zwecke der Regulierung überhaupt benötigt wird.

Der im zweiten Absatze des §. 47. a beantragten Bestimmung, betreffend die eventuelle Vorschreibung der Art der Benützung der Verlandungsgründe, wird vollständig beigespflichtet, nur empfiehlt es sich, die spezielle Bezeichnung „Anlandungen“ durch jene: „durch Regulierung gewonnene Grundstücke“ zu ersetzen.

ad §. 47 b. Der vom Landesausschusse proponierte Entwurf der gesetzlichen Normen über die Ermittlung des Kaufschillings für die Verlandung, beziehungsweise durch die Regulierung gewonnenen Grundstücke, beinhaltet eine ganz unмотivierte Einschränkung der Entschädigung für abzutretende Grundstücke und könnte in besonderen Fällen, beispielsweise bei Gewässerregulierungen in Städten, wenn wertvolle Baugründe gewonnen werden, die finanzielle Sicherstellung des betreffenden Unternehmens gefährden.

Es wird daher in diesem Belange dem Entwurfe der k. k. Statthalterei, jedoch mit dem Bemerkem beigepflichtet, dass die in Rede stehende Bestimmung nicht am Schlusse des §. 47 a sondern an den ersten Absatz des §. 47 a anzufügen wäre, zumal am Schlusse dieses ersten Ansatzes bereits die Frstattung des Wertes erwähnt erscheint.

Für die Abänderung der derzeitigen Bestimmungen des §. 47. W. R. G. würde sich demnach folgende Fassung empfehlen:

„§. 47. Der durch Regulierungsbauten im Regulierungsbereiche (in Wasserbetten) gewonnene Grund und Boden fällt denjenigen zu, welche die Kosten der Unternehmung tragen.

Die Grenze zwischen dem Wasserbette und den anliegenden Grundstücken ist anlässlich des nach den Bestimmungen des III. Abschnittes durchzuführenden

Verfahrens durch die politische Behörde unter Zuziehung der Interessenten zu erheben.

Wenn über die Lage der Grenze Zweifel bestehen, ist als solche die Uferlinie beim normalen, das ist beim jährlich am längsten andauernden Wasserstande anzusehen. Über dieser Linie befindliche, im Bereiche regelmässig auftretender höherer Wasserstände gelegene unproduktive Grundflächen und Terrains mit unkultivierten Landgewächsen, sind als Bestandteile des Wasserbettes zu behandeln, insoweit auf dieselben nicht privatrechtliche Ansprüche nachgewiesen werden.

Durch die amtliche Ermittlung oder Feststellung der Grenze des Wasserbettes wird der Geltendmachung eines auf einen Privatrechtstitel gegründeten Rechtes an dem Wasserbett oder an einem durch die Regulierungsbauten gewonnenen Grund und Boden im ordentlichen Rechtswege nicht vorgegriffen.

§. 47. a) Sobald der Zweck der Regulierungsarbeiten erzielt ist, muss der durch dieselben gewonnene Grund und Boden, insoweit derselbe nicht für die Zwecke der Regulierung benötigt wird und soweit dagegen keine Bedenken aus öffentlichen Rücksichten obwalten, den Anreinern auf Verlangen gegen Erstattung des Wertes abgetreten werden.

Dieser Wert ist, falls ein Übereinkommen nicht zustande kommt, von der politischen Behörde auf Grund des Befundes sachverständiger Schätzleute zu bestimmen.

Wenn es öffentliche Rücksichten erheischen, kann die politische Behörde den Erstherrn der durch die Regulierung gewonnenen Grundstücke die Art der Benützung derselben vorschreiben⁴.

Was die vom galizischen Landtage beschlossene Resolution wegen der Auslegung der Bestimmungen des §. 41. Wasser-Rechts-Gesetz in der Praxis betrifft, so wird den diesbezüglichen Ausführungen der k. k. Statthalterei vollinhaltlich beigeppflichtet.

Die Beilagen des Eingangs zitierten Berichtes folgen mit dem Beifügen zurück, dass die Stellungnahme zu dem Gesetzentwurfe, betreffend die Abänderung des §. 45 Wasser-Rechts-Gesetz, abgesondert erfolgt ist.

Für den k. k. Ackerbauminister :

Zaleski, m. p.

Odpis

okólnika c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z dnia 28. sierpnia 1908 l. 13.676 pr. do wszystkich c. k. Starostw, c. k. Kierownictw regulacji rzek i ich Ekspozytur.

Ponieważ przekonałem się, że postanowienia § 41. ustawy wodnej z d. 14. marca 1875, Dz. u. kr. Nr. 38, o ile tyczą się budowli wodnych mających na celu uregulowanie wody lub ochronę przeciw wodzie a wykonywanych przez państwo, nie zawsze dobrze są rozumiane i stosowane, przeto oznajmiam, co następuje :

Chociaż po myśli § 41 ustawy wodnej dla budowli ochronnych i regulacyjnych wykonywanych przez państwo nie jest wymagany konsens wodno-prawny właściwej władzy politycznej, to jednak przed ich wdrożeniem i wykonaniem musi być przeprowadzone, analogicznie jak co budowli wykonywanych przez władze samorządne lub osoby prywatne, dochodzenie wodnoprawne za współudziałem stron interesowanych, by im dać możność wypowiedzenia swoich życzeń i żądań, względnie podniesienia zarzutów. W ten sposób daną będzie stronom interesowanym możność bronięcia swych praw i interesów, budowle przeprowadzone będą odpowiednio celowi bez przeszkód, a administracya państwa wolną będzie od późniejszych zażaleń i roszczeń.

Do przeprowadzenia dochodzenia wodnoprawnego powołane jest po myśli postanowień §. 76. ustawy wodnej Starostwo, w którego okręgu budowle są projektowane względnie c. k. Namiestnictwo, o ile chodzi o rzekę używaną do żeglugi statków lub spławiania tratw.

Kierownictwom regulacji nie wolno przeto rozpoczynać robót regulacyjnych przed przeprowadzeniem dochodzeń wodnoprawnych.

Operaty do przeprowadzenia tych dochodzeń i wywłaszczenia gruntów mają być, jak to zarządzono tutejszym reskryptem z 4. sierpnia 1904 l.96.091, sporządzone w dwóch egzemplarzach i mają się składać :

1) z planu sytuacyjnego o skali 1 : 2880 z wkreślonymi liczbami katastralnymi parcel nadbrzeżnych, a zwłaszcza parcel wykupić się mających, tudzież z wkreślonymi drogami, wodami i urządzeniami wodnymi.

W planie sytuacyjnym należy wkreślić granice między łożyskiem rzeki a przytykającymi gruntami.

Przestrzenie wykupić się mające należy oznaczyć kolorem czerwonym ;

2) ze sprawozdania technicznego, czyli krótkiego opisu technicznego ;

3) z wykazu właścicieli gruntów nadbrzeżnych według gmin katastralnych z oznaczeniem odnośnych parcel i podaniem ewentualnych faktycznych posiadaczy w rubryce „uwaga“;

4) z wykazu przeciętych dróg i wód (drogi, mosty, dostępy, przejazdy w bród, promy, ścieżki, kanały, młynówki, potoki, jazy i t. d.) z oznaczeniem

ewentualnych zmian w tych komunikacjach i urządzeniach wodnych, które spowoduje wykonanie projektu i sposobu, w jaki mają być zabezpieczone interesy stron, używających tych dróg, wód lub urządzeń wodnych.

Jeżeli potrzebne do wykonania budowli grunta mają być wywłaszczone, należy do operatu dołączyć nadto osobne wykazy zapotrzebowanych gruntów i praw z odnośnymi planami wykupna i oznaczeniem miejsc zamieszkania ekspropriatów.

Jeżeli w końcu projektowane budowle mają być wykonane częściowo na terytorium kolejowym (w obrębie graniczników kolejowych), n. p. pod mostami lub innymi obiektami kolejowymi, należy, jak to już także zarządzono tutejszym reskryptem z 23. maja 1906 l. 47.888, i z 3. maja 1907 l. 14.471, dołączyć przekrój poprzeczny rzeki wzdłuż terytorium kolejowego (mostu i t. d.), z wrysowaniem tam równoległych i filarów mostowych odniesionych do wodoskazów eraryalnych i do wysokości szyn, tudzież profil podłużny rzeki w długościach wystarczających do ocenięcia, czy i o ile pogłębienie koryta na odnośnej przestrzeni może nastąpić.

Roboty na terytorium kolejowym, jak to już w przytoczonych powyżej tutejszych reskryptach zaznaczono, podlegają przepisom kolejowym zawartym w rozporządzeniu ministerjalnem z 25. stycznia 1879 Dz. u. p. Nr. 19. i muszą być odrębnie traktowane.

Termin dochodzenia wodnoprawnego należy ogłosić w interesowanych gminach i obszarach dworskich i zaprosić do niego wszystkie znane strony interesowane, którym wolno do protokołu rozprawy wnosić zarzuty, uwagi i żądania.

Fundusz regulacyjny zastąpi przy dochodzeniu delegat odnośnego Kierownictwa regulacyi.

W dochodzeniu ma wziąć nadto udział technik państwowy, jako bezstronny znawca techniczny, który ma wydać szczegółową opinię co do projektu i warunków jego wykonania, tudzież co do żądań i zarzutów stron przy dochodzeniu podniesionych. Opinię tę należy przedstawić stronom interesowanym i spisać wzajemnie ich oświadczenia.

Na podstawie wyniku dochodzenia ma być wydane orzeczenie co do żądań i zarzutów stron z wolnością rekursu.

O ile chodzi o budowle niecierpiące zwłoki a konieczne z powodu wypadków elementarnych, jak powodzi i t. p., winno c. k. Kierownictwo odnieść się do właściwego c. k. Starostwa, względnie c. k. Namiestnictwa, które mogą zezwolić na rozpoczęcie niecierpiących zwłoki budowli z tem zastrzeżeniem, że dochodzenie wodnoprawne przeprowadzone będzie dodatkowo. W tym celu c. k. Kierownictwo winno przedłożyć odnośny projekt w najkrótszym czasie, ile możliwości przed ukończeniem budowli.

Polecam c. k. Starostwu (Kierownictwu regulacyi rzek względnie Ekspozyturze), aby do powyższych postanowień ściśle się stosowano.

C. k. Namiestnik:

Bobrzyński, w. r.

Ustawa

z dnia uzupełniająca postanowienia §. 47. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

Art. I.

Postanowienia §. 47. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. u. kraj. Nr. 38. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje :

§. 47.

Grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych w obrębie regulacyjnym (w łożyskach wód) przypada tym, którzy ponoszą koszta przedsiębiorstwa.

Granicą między łożyskiem wody a gruntami przyległymi ustalić ma władza polityczna przy udziale stron interesowanych w postępowaniu mającem się przeprowadzić według postanowień szóstego rozdziału.

Jeżeli zachodzą wątpliwości co do położenia granicy, należy uważać za granicę linię brzegu przy normalnym, to jest najdłużej w roku trwającym stanie wody.

Znajdujące się ponad tą linią, a położone w obrębie zwykle występujących wyższych stanów wody grunta nieproduktywne, tudzież tereny z nieuprawianemi roślinami lądowymi należy uważać za przynależność łożyska wody, o ile co do nich nie zostaną udowodnione rozszczenia prywatno-prawne.

Urzędowe oznaczenie lub ustalenie granicy łożyska wody nie przesądza dochodzenia prawa opartego na tytule prywatno-prawnym do łożyska wody lub gruntu uzyskanego przez budowle regulacyjne w drodze sądowej.

§. 47 a

Skoro cel regulacji został osiągnięty, musi być grunt uzyskany wskutek budowli regulacyjnych odstąpiony właścicielom przyległych gruntów na ich żądanie za zwrotem war-

tości, o ile nie jest potrzebny dla celów regulacji i o ile nie zachodzą przeszkody ze względów publicznych.

Wartość ta w braku obopólnej zgody ma być oznaczoną przez władzę polityczną na podstawie oceny znawców.

Jeżeli względy publiczne tego wymagają, może władza polityczna przepisać nowonabywcom gruntów uzyskanych przez regulację sposób ich użytkowania.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, sprawiedliwości, spraw wewnętrznych, robót publicznych i handlu.

III

